

HE 44/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta, 28.4.2026
Lakiasianjohtaja Kai Massa

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

HE 44/2026 vp.

**Kotimaisen
alkoholielinkeinon
syrjiminen tulee
lopettaa**

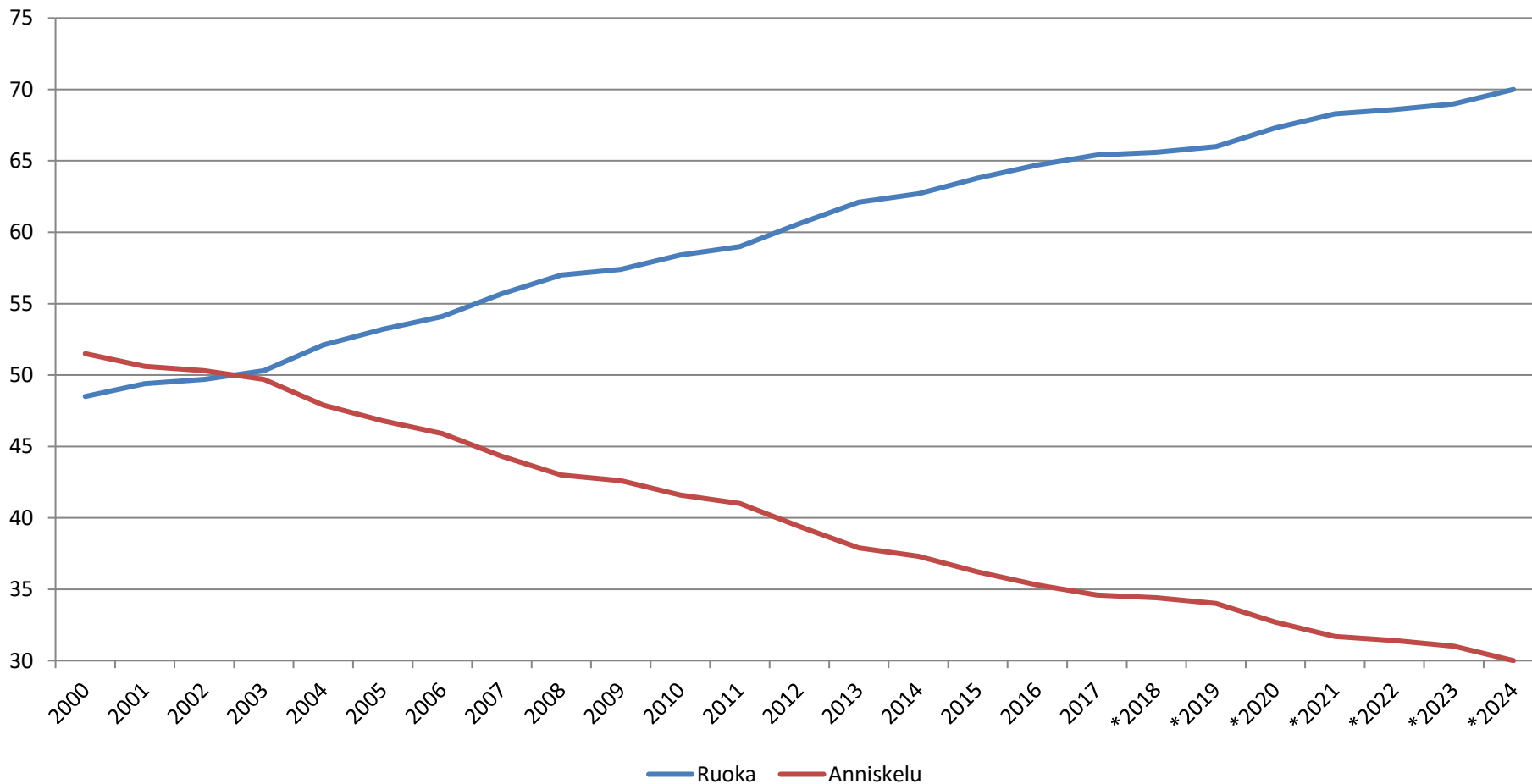
- Suomessa harjoitettu alkoholipolitiikka on perustunut siihen, että kotimaista alkoholielinkeinoa säännellään tiukasti ja alkoholiin liittyvät verot on nostettu EU:n kireimmiksi. Tämä on vaikuttanut erityisen haitallisesti ravintola-alaan, joka on menettänyt alkoholimyyntiä tällä vuosituhannella rajusti (dia 3). Tämä on johtanut ravintoloiden kannattavuuden merkittävään heikkenemiseen, ravintoloiden lopettamisiin ja sen myötä työllisyyden vähenemiseen. Samanaikaisesti alkoholin matkustajatuonti on kasvanut suureksi.
- Ulkomailta hankittu alkoholi virtaa valtoimenaan tilausravintoloihin, jotka sallivat asiakkaan omien alkoholijuomien nauttimisen ravintolassa. Tällaisia tilausravintoloita on satoja ja niiden toiminnan takia satoja anniskeluluvallisia ravintoloita on kadonnut Suomesta.
- Lakiesitys alkoholin etämyynnin sallimisesta (HE 131/2025 vp) tulee lisäämään ulkomailta hankitun alkoholin määrää. Kotimaisen alkoholielinkeinon asema heikkenee edelleen sekä verotulot ja työllisyys vähenevät. Verohallitus on arvioinut, että ulkomailta etäkauppana hankitusta alkoholista 99 prosenttia jää Suomessa verottamatta.
- Valtion verotulojen menetys matkustajatuonnista ja alkoholietäkaupasta ulkomailta arviointiin aiemmin vähän yli 300 miljoonaksi euroksi vuodessa. Tuoreen laskelman perusteella veromenetys on lähes miljardi euroa vuodessa (dia 4).
- Eduskunnan tulee tunnustaa tosiasiat. Merkittävä osa Suomessa kulutetusta alkoholista tulee matkustajatuontina ja etäkauppana ulkomailta, josta valtio ei saa käytännössä lainkaan verotuloja. Suomalainen alkoholielinkeino menettää myyntiä, erityisesti ravintolat kärsivät ja työllisyys vähenee. Ulkomailta hankitusta alkoholista vain haitat jäävät Suomeen

MaRa katsoo, että suomalainen alkoholilainsäädäntö ja verotus tulee saattaa kilpailukykyiseksi muihin EU – maihin nähden.

ANNISKELURAVINTOLOIDEN MYYNTI:

Anniskelun osuus laskenut vauhdilla

Myyntin osuudet 2000-*2024, %

Noin 70 prosenttia vuoden *2024 euroista tuli ruoasta

Vuodesta 2008 lähtien alkoholijuomaveroa on kiristetty 11 kertaa. Uusin korotus vuonna 2026.

Laskennalliset veromenetykset alkoholin matkustajatuonnista ja verkko-ostoista ulkomailta vuonna 2025

Veromenetykset
954,3 M€

Arvonlisävero
247,3 M€

Miedot alkoholijuomat 91,7 M€

Viinit ja välituotteet 71,1 M€

Väkevät alkoholijuomat 84,5 M€

Alkoholivero
707,0 M€

Miedot alkoholijuomat 209,3 M€

Viinit ja välituotteet 145,8 M€

Väkevät alkoholijuomat 351,9 M€

Vuonna 2024
veromenetysten arviointiin
olevan 316,2 M€

Arvioiden mukaan pari prosenttia verkko-ostosten tekijöistä maksaa tuomastaan alkoholista verot, mitä laskelmassa ei ole huomioitu.

Lähteet: Valtionvarainministeriö. 2026. Alkoholin matkustajatuonnin ja verkko-ostojen määrä. Julkaisematon aineisto; Visitory. 2026. Veromenetyslaskelma.

HE 44/2026 vp.

Pienvalmistajien ulosmyyntioikeuden merkityksestä

- MaRa kiittää hallitusta, että se toteuttaa hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti kaikille kotimaisille pien- ja käsityöläispanimoille, pientislaamoille ja viinitiloille niiden tuotteiden myynti valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla.
- Kun kotimaisten ja ulkomaisten asiakkaiden ostoskäynnit pientislaamojen yhteydessä oleviin myymälöihin tulisi mahdolliseksi, se lisäisi pientislaamojen vähittäismyyntin määrää ja niiden kannattavuutta.
- Matkailijoille järjestettävät tislaamokäynnit, joissa heille esitellään tislaamon toimintaa ja tuotteita, tulisivat myös kannattavammaksi. Ulosmyyntioikeudella olisi myös positiivinen vaikutus pientislaamojen yhteydessä olevalle ravitsemisliiketoiminnalle.
- Muutos lisäisi tislaamojen ja alueiden vetovoimaa Suomessa matkailukohteina.
- Ehdotus parantaisi pien- ja käsityöläispanimoiden toimintaedellytyksiä ja mahdollistaisi niiden liiketoiminnan kehittämisen ja kasvun.
- Ehdotus lisäisi viinitilojen liiketoimintamahdollisuuksia ja maatilamatkailua.
- Ehdotus poistaisi myös pienvalmistajien riippuvuussuhteen Alkosta vähittäismyyntin ainoana myyntikanavana Suomessa.

MaRa kannattaa laajennettua ulosmyyntioikeutta pienvalmistajille.

HE 44/2026 vp.

**Laajennetun
ulosmyyntioikeuden
piiriin kuuluvat
valmistajat**

- MaRan käsityksen mukaan suurimmalla osalla pienpanimoita ja pien-tislaamoja vuotuinen valmistusmäärä jää tällä hetkellä hallituksen esityksessä ehdotetun rajan alle (100 000 litraa puhdasta alkoholia)
- Ehdotettu rajoitus poissulkisi kuitenkin osan pienvalmistajista laajennetun vähittäismyyntioikeuden ulkopuolelle ja muodostaisi myös kasvun esteen nykyisen rajan alle jääville pientuottajille, jotka hakevat kasvua kansainvälisiltä markkinoilta tai joiden tuotteiden kysyntä kotimaisille asiakkaille ja ulkomaisille matkailijoille kasvaa kotimaassa vähittäismyyntirajoituksen poistuttua.
- Alkoholilain vähittäismyyntioikeuden laajennuksen tulee tukea kotimaista alkoholielinkeinoa ja pienvalmistajien vuosituotantomäärän rajaamisessa tulee huomioida kotimaisten alkoholijuomien valmistajien esittämät muutosehdotukset.
- Monet alkoholijuomien valmistajat ovat hallituksen esitysluonnoksesta lausuttaessa esittäneet valmistusmäärää koskevan rajoituksen poistamista kokonaan tai vaihtoehtoisesti sen nostamista merkittävästi korkeammaksi, vähintään 500 000 litraksi puhtaaksi alkoholiksi muutettuna.

MaRa pitää ehdotettua 100 000 litran valmistusrajaa liian alhaisena.

HE 44/2026 vp.

Laajennettu vähittäismyyntioikeus

- Hallituksen esityksen mukaan laajennettu ulosmyyntioikeus olisi rajoitettu 25 000 litraan puhdasta alkoholia. MaRa pitää Alkon myymälän keskimääräiseen myyntiin perustuvaa vähittäismyyntirajaa keinotekoisena ja hallitusohjelmakirjauksen vastaisena. Tällainen rajoitus on myös alkoholilain sääntelyn kannalta täysin vieras ja ristiriidassa perustuslaissa säädetyn elinkeinovapauden kanssa.
- Hallituksen esityksen mukaan laajennettu ulosmyyntioikeus koskisi ainoastaan yhtä valmistajan valmistuspaikkaa. MaRa katsoo, että Pienvalmistajan tulisi voida itsenäisesti päättää mistä valmistuspaikasta tai valmistuspaikoista se myy laajennetun ulosmyyntioikeuden piiriin kuuluvia alkoholijuomia.

MaRa esittää, että yhtä valmistuspaikkaa ja vähittäismyyntimäärää koskevat rajoitukset poistetaan

- Ehdotuksen mukaan laajennetun ulosmyyntioikeuden edellytyksenä olisi, että valmistuspaikassa ei toimi muita alkoholijuomien valmistajia.
- Valmistuspaikassa voi sijaita esimerkiksi pienvalmistajan panimo ja tislaamo sekä pienvalmistajan tai yhteistyökumppanin ylläpitämä ravintola. Tämä mahdollistaa liiketoiminnan kehittämisen, yhteistyökumppanuudet ja asiakkaiden palvelemisen parhaalla mahdollisella tavalla.

MaRa pitää erittäin kannatettavana, että fyysistä erillisyyttä vaaditaan ainoastaan muihin alkoholijuomien valmistajiin.

HE 44/2026 vp.

**Vähittäismyyntilupa
valmistuspaikkaan tai
välittömään
läheisyyteen**

- Voimassa olevassa alkoholilaissa vain tilaviinin ja käsityöläisluen vähittäismyyntilupa on voitu myöntää valmistuspaikkaan tai se välittömään läheisyyteen. Hallituksen esityksessä tämä laajennettaisiin koskemaan kaikkia valmistuspaikkoja
- Ehdotuksen mukaan välitöntä läheisyyttä arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Välittömään läheisyyteen vaikuttaisi myös se sijaitsisiko valmistuspaikka kaupunkiympäristössä tai maaseudulla.
- MaRa pitää tärkeänä, että esimerkiksi pientislaamon tai -panimon myymälä voi sijaita myös erillään valmistuspaikasta. Myymälä ja sen sijainti voidaan näin suunnitella ja toteuttaa pienvalmistajan liiketoiminnan, asiakaskokemuksen ja -palvelun kannalta parhaiten soveltuvaan paikkaan.

MaRa kannattaa, että vähittäismyyntilupa voidaan myöntää myös valmistuspaikan välittömään läheisyyteen.

HE 44/2026 vp.

Viinien ulosmyyntioikeus ravintoloille

- Kun alkoholilaissa sallitaan enintään 80 prosenttisten etämyynti EU- ja ETA-maista, vähittäismyyntimonopolin ylläpitämiselle ei ole enää perusteita. Vähittäismyyntimonopoli tulee purkaa asteittain.
- Sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön nimittämä selvityshenkilö Antti Neimala esitti raportissaan vähittäismyyntin monopolin purkamisesta, niin että ravintolat saisivat oikeuden viinien vähittäismyyntiin. Hän myös katsoi, etteivät alkoholihaitat kasvaisi tämän takia.
- Viinien ulosmyyntioikeus toisi ravintoloille ja matkailukeskuksille mahdollisuuden nykyistä laajempaan palvelujen tarjontaan sekä parantaisi ravintoloiden heikkoa kannattavuutta. Tällaisia ovat muun muassa ravintolat, jotka tekevät ruokaa kotimaisista raaka-aineista, ravintolat matkailukeskuksissa sekä suurten järvien ja Itämeren rannoilla. Myös monilla pienillä paikkakunnilla toimivat liikenneasemaravintolat voisivat palvella paremmin paikallisia asukkaita ja matkailijoita. Tämä voisi turvata liikenneasemien säilymisen pienillä paikkakunnilla.

MaRa esittää, että myös ravintoloille sallittaisiin enintään 18 prosenttisten viinien (sisältää hedelmä- ja marjaviinit) ulosmyynti klo 9–21 ja ruokailun yhteydessä avatun viinipullon mukaan ottaminen klo 24 asti.